

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ҚЫЛМЫСТЫЛЫҚПЕН КҮРЕС МӘСЕЛЕЛЕРІН ЗЕРДЕЛЕУ ЖӨНІНДІГІ
ҒЫЛЫМИ ЗЕРТТЕУ ОРТАЛЫҒЫ
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ЦЕНТР ПО ИЗУЧЕНИЮ ПРОБЛЕМ
БОРЬБЫ С ПРЕСТУПНОСТЬЮ

ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚ, ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ
КРИМИНАЛИСТИКА КАФЕДРАСЫ
КАФЕДРА УГОЛОВНОГО ПРАВА, УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА И
КРИМИНАЛИСТИКИ

**«ҚЫЛМЫСТЫҚ ҚҰҚЫҚТЫҢ, ҚЫЛМЫСТЫҚ ІС ЖҮРГІЗУДІҢ
ЖӘНЕ КРИМИНАЛИСТИКАНЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**
*атты Қазақстан халқының бірлігі мерекесіне арналған жоғары оқу
орындарының арасындағы жыл сайынғы магистранттар мен
студенттердің ғылыми конференциясының*
МАТЕРИАЛДАРЫ

30 сәуір 2013 жыл

VII Шығарылым

МАТЕРИАЛЫ

*Ежегодной Межвузовской научной конференции
магистрантов и студентов, посвященной Празднику
единства народа Казахстана*

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УГОЛОВНОГО ПРАВА,
УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА И КРИМИНАЛИСТИКИ»**

30 апреля 2013 года

VI Выпуск

Алматы қаласы

город Алматы

Проведение ежегодной межвузовской научной конференции и публикация материалов осуществлены в рамках 1342/ГФ «Разработка криминалистических технологий при расследовании преступлений в условиях глобализации»

Ответственный редактор

д.ю.н., профессор Р.Е. Джансараева

Члены редколлегии:

к.ю.н., доцент Б.М. Жугралина

к.ю.н., доцент А.Д. Байсалов

старший преподаватель М.Е. Акболатова

магистр юридических наук, ассистент Л. Бисенғали

А__ **Актуальные** проблемы уголовного права, уголовного процесса и криминалистики: материалы ежегодной межвуз. науч. конф. магистрантов и студ., посвященной Празднику единства народа Казахстана. 30 апреля 2013 г. – Алматы: Казак университеті, 2013. - 212 с.

ISBN

В сборнике представлены научные доклады участников ежегодной межвузовской научной конференции «Актуальные проблемы уголовного права, уголовного процесса и криминалистики», организованной Научно-исследовательским центром по изучению проблем борьбы с преступностью и кафедрой уголовного права, уголовного процесса и криминалистики юридического факультета Казахского национального университета имени аль-Фараби. В научных докладах магистрантов и студентов поднимаются и актуализируются современные проблемы уголовного права, уголовного процесса и криминалистики, проблемы гуманизации уголовной политики и другие.

Материалы конференции адресуются студентам, магистрантам, докторантам, преподавателям, а также всем тем, кто интересуется вопросами научного решения актуальных проблем уголовно-правовых дисциплин.

**УДК
ББК**

Жұмақұлова А.М.,
ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
заң факультетінің 2 курс студенті

Ғылыми жетекшісі: құқық магистрі, ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті заң факультеті қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу және криминалистика кафедрасының ассистенті Арын А.А.

**АҚША БЕЛГІЛЕРІНІҢ ТЕХНИКА – КРИМИНАЛИСТИКАЛЫҚ
САРАПТАМАСЫ**

Ақша жүйесі – елдегі тарихи қалыптасқан және заңмен бекітілген ақша айналыс құрылымы. Ақша – жалпыға эквивалент, ерекше тауар. Оның 5 функциясы бар:

1. құн өлшемі- әртүрлі қызметтер мен тауарлардың құнын анықтау мен салыстыру үшін пайдаланады.
2. жинақтау функциясы-төлем құралы ретінде өз номиналын жоғалтпай-ақ кез-келген уақытта ақшаны пайдалану мүмкіндігі (абсолютті өтімділік).
3. Айналыс құралы-тауар мен қызмет қозғалысында делдал ретінде және басқа төлем операцияларын жүзеге асыру үшін қолданылуы.
4. Төлем құралы- тауар және қызметтерді өтеу
5. Әлемдік ақша- халықаралық капитал, тауар және қызмет айналысында пайдалану мүмкіндігі [1].

Шетелдік тәжірибеде ақша жүйесін ұйымдастыруда бірқатар қағидаларға сүйенеді:

- Мемлекет тарапынан орталықтандырылған реттеу. Бұл принцип әкімшілік жүйеде де, нарықтық жүйеде де орын алуы мүмкін.
- Ақша айналымын болжау мен жоспарлау механизмінің бар болуы.
- Ақша айналыс заңының мына теңдікті қамтамасыз етуі $MV=PQ$, осы теңдікте M - ақша массасы, V -ақша айналым жылдамдығы, P -баға деңгейі, Q -тауар мен қызмет көлемі.
- Ақша эмиссиясының несиелік сипаты, банктердің несиелік операциялар жүргізуінен қолма-қол және қолма-қол емес ақшалар айналысқа түседі.
- Орталық банк парламентке қарасты, ал үкіметтен тәуелсіз.

Жалған ақша белгілері мен бағалы қағаздар - шын ақша белгілерін (банкнотты, мәнетті) және басқа бағалы қағаздарды жасанды жасау және оларды нағыз ақша, бағалы қағаз ретінде беру, өткізу және табыс алу мақсатымен қолдан жасау. Ішінара жалған жасау (мәнет үшін салмағын кеміту, мәнеттік металды арзан металмен ішінара ауыстыру, шын шығарылған жылын, атаулы бағасын немесе өзге де деректерін қайта шеку; банкнот пен басқа да бағалы қағаздар үшін шын белгідегі деректемелерді өзгерту); толық жалған жасау (технологияны не шын

белгілерді дайындау кезінде пайдаланылатын материалдардан өзгеше материалдарды қолданып жасанды ақша белгілерін немесе басқа да бағалы қағаздарды жасау).

Ақшаның жалған ақшадан мына белгілер бойынша ажыратуға болады. Ол үшін Ресей Федерациясын алатын болсақ:

1. Ақшаны жалған ақша ма соны білу үшін біріншіден ақшаның жанындағы жіңішке шрихтан анықтауға болады және шеткі жағында Ресей банкінің билеті деген сөз болуы тиіс.

2. Мың рубльдің жалған рубльден айырмашылығын білуге ашық түсті жылтырақ көлденең орналасқан сызық арқылы байқауға болады. Осы жалған сызық елтаңбаның ортасынан не жоғары не төмен жылжып кетеді. Дұрыс рубльдің жылтыр сызығы қозғалып кетпес үшін қорғаныс жібімен жасалады. Шын банкнотаның біртүсті жасыл желегінде сары және көк түсті сызық көрінеді. Ол ақшаның төменгі жағында байқалады.

3. Шын ақшаны жалған ақшадан ультра күлгін сәуле арқылы тексерген кезде байқалады. Ақшаның келесі бетінде қорғаныс жібінен ромбамен бөлініп жазылған қою түсті мың рубльді көруге болады. Жалған ақшада ол ақшыл түсті болып келеді.

4. Шын ақшаны жалған ақша ма соны білу үшін үлкейтіп қарау керек. Ою өрнекті лентаның жоғарғы және төменгі жағында кішкентай жазумен жазылған сөз бар оны тек үлкейтілген жағдайда көруге болады. Ал жалған ақшада болмайды.

5. Шын ақшаны жалған ақшадан жасалған қағаздың сапасынан байқауға болады. Ал қазіргі жасалып жатқан ақша көп құрамды және көп қабатты. Жалған ақшаны А4 форматындағы қағазбен жасалады.

Ал қазіргі уақытта жалған ақшаны жасау үшін А4 форматындағы қағазбен, тырнаққа арнаалған лак, фальга, ксерокс арқылы жасалады.

Статистикаға сүйенетін болсақ осы жылдың басынан бастап 919,5 млн. тенгені құрайтын 12 қылмыстық іс ашылыпты. Осы жалған ақшаның басым бөлігін Орал қаласынан 245, Чапаев ауылынан 4 және басқа ауылдардан айта кетсек Теректі, Жаңа қала ауылынан және Тас қала ауылдарынан табылған. Тексеріліп келгеннен кейін жалған ақшаны Оңтүстік Қазақстанда көп жасайды екен.

«Ақша белгілерін қолдан жасауға қарсы күрес жөніндегі халықаралық конвенция және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының Заң жлбасы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 17 сәуірдегі №325 қаулысында жалған ақша төмендегі көрсетілген негіздер бойынша жасалуы мүмкін.

Мыналар әдеттегі қылмысты істер ретінде жазалануы тиіс:

1. Осы нәтижеге қол жеткізу үшін қолданылатын тәсіл қандай болса да, ақша белгілерін жасау немесе өзгерту бойынша алдау әрекеттерінің барлығы.

2. Қолдан жасалған ақша белгілерін өткізу.

3. Олардың қолдан жасалу сипаты белгілі болған жағдайда жалған ақша белгілерін өткізуге, елге әкелуге немесе алуға немесе өзіне иеленуге бағытталған әрекеттер.

4. Осы құқық бұзушылықтарды жасауға оқталу және қасақана бірге қатысу жөніндегі әрекеттер.

5. Өзінің мақсаты жағынан жалған ақша белгілерін дайындауға немесе ақша белгілерін өзгертуге арналған құралдарды немесе өзге де заттарды әзірлеу жөніндегі, алу жөніндегі немесе өзіне сатып алу жөніндегі алдау әрекеттері [2].

Қолдан жасалған ақша белгілерін жасау кезіндегі құралдар және өзге де заттар алып қойылуы және тәркіленуі тиіс. Қудалау орын алған елдің заңдары бойынша қылмыстық мұрағаттарда сақталуы қажет заттай айғақтарды, сол сияқты орталық бюроға беру пайдалы болатындай үлгілерді қоспағанда, осы ақша белгілері, осы құралдар және осы заттар тәркіленгеннен кейін тиісті талап бойынша не үкіметке, не ақша белгілері туралы сөз болып отырған эмиссиялық банкке берілуі тиіс. Кез келген жағдайда осы заттардың барлығы пайдалануға жарамсыз етілуі тиіс.

Әрбір елде ақша белгілерін қолдан жасау істері жөніндегі анықтауды ұлттық заңнама шеңберінде айрықша орталық бюро жүргізуі тиіс.

Бұл орталық бюро:

- a) Эмиссиялық органдармен;
- b) Ел ішіндегі милиция (полиция) биліктерімен;
- c) Басқа елдердің орталық бюроларымен тығыз байланыста болуы тиіс.

Ол әрбір елде ақша белгілерін қолдан жасау жағдайларын іздестіруді, олардың алдын алуды және жолын кесуді жеңілдете алатын барлық мәліметтерді орталықтандыруы тиіс.

Қорытындылай келгенде жалған ақшаның алдына алу үшін өзімнің субъективтілік ойымды, яғни ұсынысымды көрсетіп кеткім келеді:

1. Қоғамдық орындарда жарнамалар (теледидар, қаладағы рекламалық плакаттарға, банк және де т.б.) жерлерге енгізу керек.

2. Ақша жасау барысында ақшаның жасалу құрамын қиын қылып жасау керек.

3. Жалған ақша жасаған адамның мүлкін тәркілену керек деп ойлаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Аверьянов Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р. Криминалистика. -М., 2000.
2. Интернет көздері.

СОДЕРЖАНИЕ

Абдрахман А.Д. Қылмыстан сақтандыру және сот билігі.....	
Абдрахметова А., Жоламанова Н. Адвокаттық қызметті ұйымдастыру.....	
Абен Т.А. Жеке басы белгісіз мәйіттерді криминалистикалық есепке алудың мәселелері.....	
Адамбеков А.А. Қазақстандағы ювеналды юстицияның дамуы және қызмет атқару ерекшеліктері.....	
Айнакулова Д. Этика адвоката.....	
Асқарқызы Ә. Кісі өлтірудің тергеу әрекеттерінің ерекшеліктері.....	
Асубаева А.С. Криминалистикалық одорологияның қылмысты ашудағы маңызы.....	
Асубаева А., Джаугаштина А. Қылмыстық сот ісін жүргізуде бәсекелестік принципінің қылмыстық процессуалдық мәселелері.....	
Әбдіқожаева А., Базарлинова А. Адвокаттық құпия және адвокаттың кәсіби әдебі.....	
Әшімбаева А.М. Проблемные вопросы уголовно-правовой и криминалистической характеристик угона и кражи транспортных средств.....	
Байбалаев А.Б. Кәметке толмағандардың құқық бұзуға бейім мінез-құлқы және оның алдын алудың проблемалары.....	
Баймбетова Л.Т. Криминалистикалық болжамдар және олардың қылмыстарды ашу мен тергеудегі рөлі.....	
Байшуахов А.М. Специфика судебной речи.....	
Балтабаев А.Ғ. Бүгінгі күннің маңызды мәселелерінің бірі ұйымдасқан қылмыстық топтардың тарабынан орын алатын бопсалау қылмысымен күресу болып табылады.....	
Болатбекқызы Ә. Адамның аяқ іздерін зерттеудің мәселелері.....	
Бураханова А.Н. Некоторые особенности женской преступности.....	
Дарибаева Қ.Б. Жаңа құқықтық саясат тұжырымдамасы.....	
Даутова Н. Судебное красноречие.....	
Даутова Н. Некоторые особенности допроса как разновидности общения... ..	
Джаугаштина А.К. Хабар-ошарсыз кеткен тұлғаларды криминалистикалық есепке алудың мәселелері.....	
Dzhumakhanbetova E. Qualification of an unfinished crime.....	
Дүйсенбай Р.М. Тонау бойынша жүргізілетін алғашқы және кейінгі тергеу әрекеттері мен жедел-ізвестіру шаралары.....	
Ем М. Проблемы участия законного представителя в допросе несовершеннолетнего подозреваемого, обвиняемого на предварительном расследовании.....	
Ералиева К.Ш. Проблемы прокурорского надзора за законностью исполнительного производства.....	
Естібай А.А. Проблемы педофилии среди молодежи.....	
Жұмақұлова А.М. Ақша белгілерінің техника – криминалистикалық сараптамасы.....	

Жумаханова Х.Ж. Телефонды сөйлесімдерді тыңдаудың құқықтық аспектілері.....	
Жумаханова Х.Ж. Қорқорды қорғайтындар «қор» болды.....	
Ибраева А.Ч. Проблемы профилактики преступлений, совершаемых детьми с девиантным поведением.....	
Ибрашев Н.М. Қорқытып алушылық қылмысы бойынша кейінгі тергеу әрекеттерінің тактикалық ерекшеліктері.....	
Ильяшева Д.Б. Адвокатская тайна.....	
Итахунова Г. К вопросам предупреждения насилия над женщинами.....	
Кабен Н. Проблемы предупреждения женской преступности.....	
Каймулдинова П. Трасология.....	
Калилаханов А. Значение обвинительной речи прокурора в судебном разбирательстве.....	
Кожаметова А. Участие адвоката в гражданском процессе.....	
Кудабаева А.Б. Кәмілеттік жасқа толмағандардан жауап алудың ерекшелігі.....	
Кусаинов А.Г. Доказательственная речь (как должна звучать убедительная речь).....	
Макрушин А.О. Виды судебных речей и их особенности.....	
Малқарбаева М. Общеуголовная корыстная преступность.....	
Мәулен Қ.Ә. Ізін суытпай қылмыстарды тергеудің әдістемесі.....	
Мірәлиева М., Үмбет А. Қазақстан Республикасында адвокаттық қызметінің мәселелері.....	
Мукажан А. Проблемные вопросы квалификации хулиганства.....	
Муратова А. Қазақстан Республикасында кәмілетке толмағандардың қылмыстық жауаптылығы.....	
Нұрланұлы Б. Қылмыстан сақтандырудың жүйеленуі.....	
Омарова М.С. Қазақстан Республикасы прокуратура органдарының биліктің басқа да тармақтарымен өзара байланысы.....	
Омарова Н., Омарова М. Шет мемлекеттеріндегі адвокатура және адвокаттардың құқықтық жағдайы.....	
Өрісбаева З.Т. Жол-көлік оқиғасын тергеу әдістемесі.....	
Сағынаева Ұ.С. Криминалистикалық есепке алу және оның қылмысты ашу мен тергеудегі рөлі.....	
Сағынбаева Ә.Е. Қылмыстық заңды дамыту – негізгі құқықтық қажеттілік.....	
Сандықбаева А. Причины и условия преступности несовершеннолетних.....	
Сатыбалдина С.К. Тінту тактикасының ерекшеліктері.....	
Сембай Д. Жауап алу тактикасының ерекшеліктері. Кәмілет жасқа толмағандардан жауап алу немесе жауап алғанда қолданылатын тактикалық әдістер.....	
Серик М.Т. Обстоятельства, исключющие участие адвоката в качестве защитника.....	
Серікбаев А.М. Криминалистикалық одорология және оның қылмыстарды ашу мен тергеудегі маңызы.....	

Тастанов А.Д. Азаматтық істер бойынша адвокат өкілдің рөлі: құқықтық негіздемелері.....	
Тойшыбаева А. Судебная речь.....	
Торбек А.С. Адвокат в уголовном процессе.....	
Төлмұратова А.Т. Адвокаттық құпия.....	
Халимназаров Б. Некоторые вопросы деятельности органов прокуратуры в Республике Казахстан.....	
Хильман А.И. Телефонды сөйлесімдерді криминалистикалық қамтамасыз ету.....	
Шарафи С. Проблемы оперативно-розыскной деятельности.....	
Шукуралиев Ф. Некоторые вопросы модернизации правоохранительной системы.....	
Ягмусова А. Эвтаназия: проблемы квалификации и правового закрепления...	

